

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2020 m. rugsėjo 24 d.
(OR. en)

11050/20

EF 230
ECOFIN 848
CONSOM 151

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2020 m. rugsėjo 24 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2020) 592 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI. ES mažmeninių mokėjimų strategija

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2020) 592 final.

Pridedama: COM(2020) 592 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 09 24
COM(2020) 592 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

ES mažmeninių mokėjimų strategija

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

AIS	Informavimo apie sąskaitas paslaugos
AML / CFT	Kova su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu
API	Programų sąsaja
ATM	Bankomatas
CPACE	Bendrosios mokėjimo taikomosios programos bekontakčiai plėtiniai
CSM	Tarpuskaitymo ir atsiskaitymo mechanizmas
EBI	Europos bankininkystės institucija
ECB	Europos Centrinis Bankas
eID	Elektroninė atpažintis
ELTEG	Euro, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, ekspertų grupė
EMD2	Persvarstyta Elektroninių pinigų direktyva
EPC	Europos mokėjimų taryba
ERPB	Mažmeninių mokėjimų eurai taryba
IBAN	Tarptautinis banko sąskaitos numeris
NFC	Keitimasis duomenimis trumpu atstumu
PIS	Mokėjimo inicijavimo paslaugos
POI	Sąveikos taškas
POS	Prekybos vieta
PSD2	Persvarstyta Mokėjimo paslaugų direktyva
PSP	Mokėjimo paslaugų teikėjas
SEPA	Bendra mokėjimų eurai erdvė
SCT	SEPA kredito pervedimas
„SCT Inst.“	SEPA momentinis kredito pervedimas
SDD	SEPA tiesioginis debetas
SCA	Griežtas kliento autentiškumo patvirtinimas
SFD	Atsiskaitymų baigtinumo direktyva
TIPS	Momentinių mokėjimų sistema TARGET
TPP	Paslaugas teikianti trečioji šalis
SWIFT	Pasaulinė tarpbankinių finansinių telekomunikacijų organizacija

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

dėl ES mažmeninių mokėjimų strategijos

I. Aplinkybės ir uždaviniai

Anksčiau priklausę netiesioginio aptarnavimo sričiai mokėjimai tapo strategiškai svarbūs. Jie yra Europos ekonomikos pagrindas. 2018 m. gruodžio mėn. komunikate Komisija rėmė „visiškai integruotą ES momentinių mokėjimų sistemą, siekdama sumažinti mažmeninių mokėjimo sistemų riziką ir pažeidžiamumą ir padidinti esamų mokėjimo sprendimų autonomiją.“¹

Kaip pabrėžta kartu su šiuo komunikatu priimtoje Skaitmeninių finansų strategijoje, skaitmeninės inovacijos iš esmės keičia finansinių paslaugų teikimą. Mažmeninių mokėjimų sektoriuje ši tendencija akivaizdi, ir, atsižvelgiant į to sektoriaus technologinių pokyčių tempą ir mastą, reikia imtis konkrečių ir tikslinių politikos priemonių, kurios viršytų Skaitmeninių finansų strategijos horizontaliąją taikymo sritį.

Per pastarąjį dešimtmetį dauguma mokėjimo inovacijų buvo orientuotos į klientų sąsajų (pvz., mobiliųjų programėlių) arba vartotojo sąsajos (*front-end*) sprendimų tobulinimą, iš esmės nekeičiant naudojamų mokėjimo priemonių (kortelių, banko pavedimų ir kt.).

Tačiau pastaruoju metu išryškėjo kelios svarbios tendencijos. Mokėjimo veiksmas tapo mažiau matomas ir yra vis labiau dematerializuojamas ir jį vykdant atsisakoma tarpininkavimo. Mokėjimų sektoriuje pradėjo veikti didelės technologijų įmonės (technologijų milžinės). Gaudamos naudos iš didelės tinklo ekonomijos, jos gali mesti iššūkį jau įsitvirtinusiems paslaugų teikėjams. Be to, gali būti, kad, atsiradus kriptoturtui (įskaitant vadinamąją *stabilizuotąją virtualiąją valiutą*), jos netrukus siūlys perversminius mokėjimo sprendimus, pagrįstus šifravimu ir paskirstytojo registro technologija. Nepaisant šios inovacijų bangos, dauguma naujų skaitmeninių mokėjimo sprendimų vis dar daugiausia grindžiami tradicinėmis kortelėmis arba banko pavedimais, kad ir kas juos siūlytų: rinkoje įsitvirtinę bankai, kortelių bendrovės, finansinių technologijų bendrovės („FinTechs“) ar technologijų milžinės.

Inovacijos ir skaitmeninimas ir toliau keis mokėjimų veikimo būdus. Vis dažniau mokėjimo paslaugų teikėjai atsisakys senų kanalų ir tradicinių mokėjimo priemonių ir kurs naujus mokėjimo inicijavimo būdus, pavyzdžiui, dėvimosius prietaisus (laikrodžius, akinius, diržus ir kt.) arba kūno dalis, kartais net pašalindami poreikį turėti mokėjimo prietaisą, remdamiesi pažangiomis autentiškumo patvirtinimo technologijomis, pavyzdžiui, tomis, kurios grindžiamos biometriniais duomenimis. Toliau vystantis daiktų internetui, tokie įrenginiai

¹ 2018 m. gruodžio mėn. Komisijos komunikatas „Tarptautinio euro vaidmens stiprinimas“. https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/com-2018-796-communication_en.pdf.

kaip šaldytuvai, automobiliai ir pramoninės mašinos vis labiau prisijungs prie interneto ir taps ekonominių sandorių vykdymo kanalais.

Dėl skaitmeninimo ir kintant vartotojų prioritetams, sparčiai daugėja operacijų negrynaisiais pinigais². COVID-19 pandemija dar labiau sustiprino perėjimą prie skaitmeninių mokėjimų ir patvirtino, kad labai svarbu užtikrinti saugius, prieinamus ir patogius (taip pat bekontakčius) mokėjimus vykdant nuotoline ir tiesioginę operaciją. Tačiau grynieji pinigai tebėra ta priemonė, kuri naudojama atliekant daugumą mažmeninių mokėjimų ES.

Būsimoje mokėjimų aplinkoje viešajam ir privačiajam sektoriams tenka vienas kitą papildantys vaidmenys. Visame pasaulyje vis daugiau centrinių bankų svarsto galimybę išleisti centrinio banko skaitmenines valiutas, todėl yra realių perspektyvų, kad mažmeninių mokėjimų rinkoje įvyks dar didesnių pokyčių.

Susiskaidžiusi ES rinka

Pastaraisiais metais, daugiausia dėl bendros mokėjimų eurais erdvės (SEPA) plėtros ir mažmeninių mokėjimų teisės aktų suderinimo, padaryta didelė pažanga. Tačiau ES mokėjimų rinka vis dar labai susiskaidžiusi palei nacionalines sienas, nes dauguma vidaus mokėjimo sprendimų, grindžiamų kortelėmis arba momentiniais mokėjimais, neveikia tarpvalstybiniu mastu. Tai naudinga keliems dideliems pasauliniams subjektams, apimantiems visą Europos vidaus tarptautinių mokėjimų rinką.

Išskyrus tuos didelius pasaulinius rinkos dalyvius, įskaitant pasaulinius mokėjimo kortelių tinklus ir didelius technologijų tiekėjus, beveik nėra skaitmeninio mokėjimo sprendimo, kurį būtų galima naudoti visoje Europoje atliekant mokėjimus parduotuvėse ir vykdant e. prekybą. Atsakydamos į viešų konsultacijų dėl šios strategijos klausimus, kelios savo šalyse aktyviai veikiančios finansinių technologijų bendrovės nurodė, kad šis susiskaidymas trukdo jų pastangoms plėsti veiklą visoje bendrojoje rinkoje.

Be to, pastaruoju metu įvyko daug vilčių teikiančių pokyčių. Pavyzdžiui, 2020 m. liepos 2 d. 16 Europos bankų grupė pradėjo Europos mokėjimų iniciatyvos (EPI)³ projektą, siekdama iki 2022 m. pasiūlyti europinį mokėjimo sprendimą. Komisija ir Europos Centrinis Bankas (ECB) šią iniciatyvą nuo pat pradžių politiškai rėmė ir palankiai įvertino⁴. Neseniai atsirado kitų perspektyvių į rinką orientuotų iniciatyvų, kuriomis siekiama kurti bendrą infrastruktūrą⁵, didinti bendradarbiavimą ir vidaus mokėjimo sprendimų sąveikumą⁶ ir kurti naujus bendrus mokėjimo sprendimus.

Kartu keliomis iniciatyvomis, vykdomomis remiant Mažmeninių mokėjimų eurais tarybą⁷ (ERPB) ir Europos mokėjimų tarybą (EPC), siekiama priimti bendras Europos schemas ir

² ECB duomenimis, 2018 m. mokėjimai negrynaisiais pinigais euro zonoje sudarė 91 mlrd. operacijų, o ES – 112 mlrd. operacijų, tuo tarpu 2017 m. – apie 103 mlrd. operacijų.

³ <https://group.bnpparibas/en/press-release/major-eurozone-banks-start-implementation-phase-unified-payment-scheme-solution-european-payment-initiative-epi>

⁴ https://ec.europa.eu/info/news/200702-european-payments-initiative_en

ir <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ecb.pr200702~214c52c76b.en.html>

⁵ Pavyzdžiui, P27 Šiaurės šalyse.

⁶ Pvz., Europos mokėjimų mobiliuoju telefonu sistemų asociacija (EMPSA).

⁷ Mažmeninių mokėjimų eurais taryba (ERPB) yra aukšto lygio įstaiga, kuriai pirmininkauja ECB ir kuri sujungia Europos mokėjimų sektoriaus pasiūlos ir paklausos aspektus.

taisykles, kurios ilgainiui turėtų palengvinti momentinio mokėjimo sprendimų atsiradimą ir sąveikumą parduotuvėse ir e. prekyboje.

Kodėl reikalinga strategija?

Visos šios iniciatyvos rodo Europos mokėjimų aplinkos dinamiškumą. Tačiau esama nenuoseklumo ir tolesnio rinkos susiskaidymo rizikos. Taip pat reikia aiškos valdymo sistemos, kuria būtų grindžiama ES mažmeninių mokėjimų strategija. ES institucijos, ypač Komisija, gali atlikti politinio katalizatoriaus vaidmenį, kartu visiškai pasikliaudamos privačiuoju sektoriumi, kad parengtų atitinkamus mokėjimų sprendimus. Todėl labai svarbu parengti aiškią viziją, kuria būtų nustatyta numatoma strateginė kryptis ir būsimi veiksmai būtų įtraukti į bendrą, nuoseklią ir visa apimančią politikos sistemą. Toks yra šio komunikato tikslas.

II. Europos mažmeninių mokėjimų vizija

Komisijos vizija dėl ES mažmeninių mokėjimų yra tokia:

- *piliečiai ir įmonės Europoje naudojami gausiais ir įvairiais kokybiškais mokėjimo sprendimais, kuriuos remia konkurencinga ir novatoriška mokėjimų rinka ir kurie grindžiami saugia, veiksminga ir prieinama infrastruktūra;*
- *esama konkurencingų vidaus ir visos Europos mokėjimo sprendimų, kuriais remiamas Europos ekonominis ir finansinis suverenumas, ir*
- *ES svariai prisideda prie tarptautinių mokėjimų, įskaitant perlaidas, su ES nepriklausančiomis šalimis ir teritorijomis gerinimo, taip remdama tarptautinį euro vaidmenį ir ES atvirą strateginį savarankiškumą.*

Komisijos tikslas – sukurti labai konkurencingą mokėjimų rinką, kuri būtų naudinga visoms valstybėms narėms, nepriklausomai nuo jų naudojamos valiutos, kurioje visi rinkos dalyviai galėtų konkuruoti sąžiningomis ir vienodomis sąlygomis, kad siūlytų novatoriškus ir pažangiausius mokėjimo sprendimus, o kartu būtų visapusiškai laikomasi ES tarptautinių įsipareigojimų.

Kadangi mokėjimai yra finansų srities skaitmeninių inovacijų priešakyje, šios strategijos įgyvendinimas padės siekti platesnio masto Komisijos skaitmeninių finansų vizijos ir įgyvendinti jos tikslus: pašalinti rinkos susiskaidymą, skatinti į rinką orientuotas finansų srities inovacijas ir spręsti naujus su skaitmeniniais finansais susijusius uždavinius ir rizikos klausimus, kartu užtikrinant technologinį neutralumą. Todėl ši strategija pateikiama kartu su Skaitmeninių finansų strategija ir dviem pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl naujos ES sistemos, skirtos skaitmeninės veiklos atsparumui stiprinti, ir dėl kriptoturto. Ji taip pat papildo 2019 m. lapkričio mėn. ECB / Eurosistemos pristatytą atnaujintą mažmeninių mokėjimų strategiją⁸.

Šioje strategijoje daugiausia dėmesio skiriama šiems **keturiems** glaudžiai tarpusavyje susijusiems **pagrindiniams ramsčiams**:

⁸ <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2019/html/ecb.sp191126~5230672c11.en.html>.

- 1) visoje Europoje taikomiems vis dažniau skaitmeninio ir momentinio pobūdžio mokėjimo sprendimams;
- 2) novatoriškoms ir konkurencingoms mažmeninių mokėjimų rinkoms;
- 3) veiksmingoms ir sąveikioms mažmeninių mokėjimų sistemoms ir kitoms pagalbinėms infrastruktūroms ir
- 4) veiksmingiems tarptautiniams mokėjimams, įskaitant perlaidas.

III. Strateginių veiksmų ramsčiai

A. 1 ramstis. Visoje Europoje taikomi vis dažniau skaitmeninio ir momentinio pobūdžio mokėjimo sprendimai

Komisija nori, kad Europos piliečiai ir įmonės galėtų naudotis ir pasikliauti kokybiškais mokėjimo sprendimais, kad galėtų atlikti visus savo mokėjimus. Šie sprendimai turėtų būti saugūs ir ekonomiškai efektyvūs, o tarpvalstybinių operacijų sąlygos turėtų būti panašios į vidaus operacijų sąlygas. Atsižvelgdama į 2018 m. gruodžio mėn. komunikate pripažintą momentinių mokėjimų konkurencinį ir inovacinį potencialą⁹, Komisija mano, kad tokie sprendimai iš esmės turėtų būti grindžiami momentinių mokėjimų sistemomis.

1. Momentiniai mokėjimai – nauja kasdienybė

Momentinių mokėjimų gavėjas iš karto gali naudotis lėšomis. Kartu su mokėjimo mobiliuoju telefonu paslaugų plėtojimu momentiniai mokėjimai gali suteikti ES mokėjimo paslaugų teikėjams (PSP) papildomą galimybę konkuruoti su savo ES ir pasauliniais konkurentais. Kaip nurodyta 2018 m. gruodžio mėn. Komisijos komunikate: „*ES masto tarpvalstybinių momentinių mokėjimų sprendimas papildytų dabartinės kortelių schemas, sumažintų išorinių sutrikimų riziką ir užtikrintų, kad ES taptų veiksmingesnė ir kartu savarankiškesnė.*“

Momentiniai mokėjimai tinka ne tik tradiciniams kredito pervedimams, bet ir daugelyje kitų sričių, visų pirma fiziniams ir internetiniams pirkiniams, kuriems šiuo metu daugiausia naudojamos mokėjimo kortelių schemas.

Komisija siekia, kad iki 2021 m. pabaigos momentiniai mokėjimai ES būtų visapusiškai taikomi. Tai priklausys nuo didelės pažangos, susijusios su šiomis trimis sritimis: taisyklėmis, galutinių naudotojų sprendimais ir infrastruktūra. Visose trijose srityse jau padaryta didelė pažanga, tačiau dar reikia išspręsti kai kuriuos likusius uždavinius.

Vienodos taisyklės

Būtina turėti vienodas mokėjimo operacijų vykdymo taisykles, kuriose būtų nustatytos, pavyzdžiui, mokėjimo paslaugų teikėjų tarpusavio teisės ir pareigos. Kaip tai buvo padaryta praityje SEPA tiesioginio debeto ir kredito pervedimų srityje, 2017 m. Europos mokėjimų taryba (EPC) sukūrė momentinių mokėjimų eurai schema (toliau – „SCT Inst.“ schema). Schema sudaromos sąlygos lėšas gavėjo sąskaitoje gauti greičiau nei per dešimt sekundžių.

⁹ Žr. 1 išnašą.

Deja, 2020 m. rugpjūčio mėn., praėjus beveik trejiems metams nuo schemos įdiegimo, prie SEPA momentinių kredito pervedimų schemos buvo prisijungę tik 62,4 % visų SEPA kredito pervedimus siūlančių ES mokėjimo paslaugų teikėjų¹⁰. Kiek tai susiję su mokėjimo sąskaitomis, Europos mokėjimų tarybos skaičiavimais, yra 12 ES valstybių narių (jos visos priklauso euro zonai), kuriose daugiau kaip pusė mokėjimo sąskaitų gali būti naudojamos pagal „SCT Inst.“ schemą.

Europos mokėjimų taryba, kaip „SCT Inst.“ schemos savininkė, stengėsi skatinti prie jos prisijungti. Pavyzdžiui, 2020 m. liepos 1 d. ji padidino didžiausią SEPA momentinio kredito pervedimo operacijos sumą nuo 15 000 iki 100 000 EUR. Tačiau kadangi dabar naudotis schema galima savanoriškai, nesulaukta pakankamai greito ir plataus masto dalyvavimo. Kai kurios euro zonos valstybės narės akivaizdžiai atsilieka. Todėl Komisija mano, kad greičiausiai reikės imtis veiksmų, kad būtų sparčiau jungiamasi prie „SCT Inst.“ schemos.

SEPA reglamente reikalaujama, kad mokėjimo schemos dalyviai atstovautų „daugumai MPT daugumoje valstybių narių ir sudarytų daugumą MPT Sąjungoje, atsižvelgiant tik į MPT, kurie atitinkamai teikia kredito pervedimo arba tiesioginio debeto paslaugas“¹¹. Kartu su Nacionaliniu Belgijos banku (kuris yra nacionalinė kompetentinga institucija, stebinti „SCT Inst.“ schemą pagal SEPA reglamentą) Komisija nagrinėja, kokios būtų teisinės pasekmės, jei iki 2020 m. lapkričio 21 d. (t. y. pasibaigus laikinam išimties taikymo laikotarpiui) nebūtų visapusiškai įvykdyti tie prisijungimo reikalavimai.

Pagrindiniai veiksmai

2020 m. lapkričio mėn., t. y. pasibaigus SEPA reglamente nustatytam laikino išimties taikymo laikotarpiui, per kurį turi būti įvykdyti SEPA momentinių kredito pervedimų („SCT Inst.“) schemos naudojimo reikalavimai, Komisija peržiūrės mokėjimo paslaugų teikėjų skaičių ir sąskaitų, per kurias galima siųsti ir gauti SEPA momentinius kredito pervedimus, skaičių. Komisija įvertins, ar šie skaičiai tinkami, ir tuo remdamasi nuspręs, ar tinkama siūlyti teisės aktą, kuriuo būtų reikalaujama, kad mokėjimo paslaugų teikėjai iki 2021 m. pabaigos prisijungtų prie „SCT Inst.“ schemos. Jei būtų nuspręsta teigiamai, tokia pasiūlyme būtų išdėstyti kriterijai, pagal kuriuos būtų galima nustatyti, kurie mokėjimo paslaugų teikėjai turėtų dalyvauti privalomai.

Galutinių naudotojų sprendimai

Galutinių naudotojų lygmeniu Komisija tikisi, kad mokėjimo sprendimai bus sąveikūs, prieinami, suteiks pridėtinės vertės ir patenkins įvairių vartotojų, įskaitant įvairaus dydžio įmones, neatmetant tokių vartotojų kategorijų, kaip vyresnio amžiaus ar neįgalūs asmenys, poreikius.

Komisija visapusiškai remia svarbų Mažmeninių mokėjimų eurai tarybos (ERPB) atliekamą darbą, susijusį su momentinio mokėjimo sprendimų, kurie skirti mokėjimams parduotuvėse ir

¹⁰ <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/what-we-do/sepa-instant-credit-transfer>. Vien tik euro zonoje skverbties rodiklis šiuo metu siekia 65,9 %. Visų SCT schemos dalyvių skverbties rodiklis yra 56,1 %.

¹¹ Reglamento (ES) Nr. 260/2012 4 straipsnio 4 dalis.

e. prekyboje¹², sąveikumu, ir dalyvauja šiame darbe. Be to, įvairūs užbaigti ar vykdomi darbai, kuriuos remia Europos mokėjimų taryba, gali padidinti SEPA momentinių kredito pervedimų („SCT Inst.“) schemas vertę, pagerinti momentinio mokėjimo sprendimų naudojimą ir galiausiai padėti įsisavinti momentinius mokėjimus¹³.

Šis darbas turėtų būti įtraukus ir apimti visų kategorijų MPT, įskaitant mokėjimo inicijavimo paslaugų (PIS) ir informavimo apie sąskaitas (AIS) paslaugų teikėjus ir kitus susijusius dalyvius, kurie gali nebūti mokėjimo paslaugų teikėjai, pavyzdžiui, galutinių naudotojų sąsajų teikėjus ir naudotojų atstovus.

Komisija tikisi, kad rinkos dalyviai plačiu mastu taikys Mažmeninių mokėjimų eurai tarybos ir Europos mokėjimų tarybos parengtas schemas ir rekomendacijas. Iki šiol mokėjimo paslaugų teikėjai nepasinaudojo kai kuriomis naujai sukurtomis schemomis, pvz., „SEPA proxy-look-up“, kurią 2019 m. pradėjo taikyti Europos mokėjimų taryba ir kuri buvo atnaujinta 2020 m. birželio mėn. Pagal ją klientai gali naudotis savo mobiliaisiais įrenginiais, kad pervestų pinigus iš savo mokėjimo sąskaitos į kito asmens sąskaitą ES, rankiniu būdu nesikeisdami mokėjimo informacija, pvz., tarptautiniu banko sąskaitos numeriu (IBAN)¹⁴.

Atsiranda vis daugiau galutinių naudotojų mokėjimo sprendimų, kuriais siūlomi sąveikos taško (POI)¹⁵ mokėjimai, remiantis, pavyzdžiui, QR¹⁶ kodais, „Bluetooth“ (BLE) arba keitimosi duomenimis trumpu atstumu (NFC) technologijomis. Tačiau QR kodai nėra standartizuoti ES lygmeniu, o tai riboja jų pripažinimą, ypač tarptautinių operacijų atveju. Be to, kai kurie mobiliųjų įrenginių teikėjai riboja mokėjimo paslaugų teikėjų prieigą prie mobiliuosiuose telefonuose naudojamos keitimosi duomenimis trumpu atstumu technologijos. Dėl to momentinio mokėjimo sprendimų teikėjams sunku pasiūlyti prekybininkams ir vartotojams patogių ir įperkamų sprendimų, kuriuose kaip alternatyva kortelėms būtų naudojami sunorminti QR kodai, arba pasiūlyti mobiliųjų mokėjimų, naudojant keitimosi duomenimis trumpu atstumu technologiją¹⁷.

Komisijos nuomone, parengus bendrą, atvirą ir saugų Europos QR kodų standartą, būtų remiamas momentinių mokėjimų įsisavinimas ir sąveikumas. Todėl ji palankiai vertina Mažmeninių mokėjimų eurai tarybos darbo grupės, nagrinėjančios momentinių mokėjimų sąveikos taške sistemos klausimus, darbą, atliekamą bendradarbiaujant su Europos mokėjimų tarybos daugiašale suinteresuotųjų subjektų grupe, nagrinėjančia mobiliuoju ryšiu inicijuotų SEPA kredito pervedimų klausimus ir bendro standarto, taikomo tiek prekybininkų, tiek vartotojų pateiktiems QR kodams, klausimus¹⁸.

Pagrindiniai veiksmai

¹² Mobiliuoju ryšiu inicijuojami galutinių naudotojų sprendimai ir momentinio mokėjimo sprendimai sąveikos taške.

¹³ Tai apima, pavyzdžiui, schemų „SEPA Proxy look-up“ ir „Request-to-Pay“ kūrimą, taip pat tokias funkcijas, kaip „e. sąskaitos faktūros pateikimas“ ir „e. kvitai“.

¹⁴ <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/what-we-do/other-schemes/sepa-proxy-lookup-scheme>.

¹⁵ Apima tiek fizines prekybos vietas, tiek e. prekybą.

¹⁶ Greitojo atsako.

¹⁷ Daugiau informacijos pateikiama trečiojo ramsčio 3 skirsnyje.

¹⁸ <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/what-we-do/other-sepa-payments/sepa-goes-mobile/ad-hoc-multi-stakeholder-group-mobile-initiated>.

Komisija įvertins, ar būtų tikslinga reikalauti, kad atitinkami suinteresuotieji subjektai taikytų visas papildomas SEPA momentinių kredito pervedimų („SCT Inst.“) funkcijas arba jų dalį, į kurias taip pat galėtų būti įtraukti bet kokie būsimi QR kodų standartai.

Sąveikios infrastruktūros

Europoje jau yra momentinių mokėjimų tarpuskaitos ir atsiskaitymo tarpvalstybinių infrastruktūrų, tačiau dar reikia užtikrinti visišką šių tarpuskaitos ir atsiskaitymo mechanizmų (CSM) sąveiką. Kadangi tai yra akivaizdi kliūtis momentinių mokėjimų įsisavinimui ES, 2020 m. liepos 24 d. ECB paskelbė priemones šiems klausimams spręsti¹⁹. Tvirtai tikimasi, kad tarpuskaitos ir atsiskaitymo mechanizmai ir mokėjimo paslaugų teikėjai užtikrins, kad šios priemonės būtų įgyvendintos laiku, iki 2021 m. pabaigos, atsižvelgiant į jų teisinį įpareigojimą teikti momentinius mokėjimus visoje ES.

2. Vartotojų pasitikėjimo momentiniais mokėjimais didinimas

Galimybė beveik realiuoju laiku gauti lėšas į gavėjo sąskaitą kartu su mokėjimų neatšaukiamumu gali turėti pasekmių vartotojams, pavyzdžiui, klaidingų operacijų, sukčiavimo²⁰ ir kt. atvejais. Dėl momentinių mokėjimų taip pat gali kilti problemų, susijusių su pinigų plovimu, terorizmo finansavimu, kibernetiniais išpuoliais, taip pat su finansų įstaigų operacine ir likvidumo rizika. Jei ši rizika nebus tinkamai nustatyta ir į ją nebus tinkamai atsižvelgta, ji gali pakenkti vartotojų ir prekybininkų, naudojančių momentinius mokėjimus, pasitikėjimui, o tai gali trukdyti tokius mokėjimus visapusiškai įgyvendinti kaip naują kasdienybę. Komisija primena, kad teikdami momentinio mokėjimo paslaugas mokėjimo paslaugų teikėjai privalo užtikrinti, kad būtų įdiegtos tinkamos ir realaus laiko sukčiavimo ir pinigų plovimo ir (arba) teroristų finansavimo prevencijos priemonės, visapusiškai laikantis galiojančių teisės aktų.

Kad momentinio mokėjimo paslaugos būtų patrauklesnės vartotojams, joms turėtų būti būdingos tokios pat savybės, kaip ir kitoms mokėjimo priemonėms (pvz., kortelėms), kuriomis užtikrinamas lėšų grąžinimas, t. y. tam tikrais atvejais (pvz., suklydus) pirkėjui grąžinamos pirkimui panaudotos kredito kortelės lėšos.

Jeigu momentiniai mokėjimai taps nauja norma, Komisijos nuomone, būtų tikslinga, kad tiek reguliarių, tiek momentinių kredito pervedimų mokesčiai būtų vienodi. Priešingu atveju momentiniai mokėjimai šalia įprastų kredito pervedimų liktų nišiniu produktu. Kita vertus, akivaizdu, kad jei kartu su momentiniais mokėjimais bus siūlomos kai kurios savybės ir papildomos galimybės, pavyzdžiui, lėšų grąžinimas, paslaugų teikėjas gali patirti papildomų išlaidų.

Pagrindiniai veiksmai

Vykdydama Mokėjimo paslaugų direktyvos (PSD2²¹) peržiūrą²², Komisija įvertins, koku mastu esamomis ES vartotojų apsaugos priemonėmis (pvz., teisėmis į sumų

¹⁹ Daugiau informacijos pateikiama šio komunikato trečiojo ramsčio 1 skirsnyje.

²⁰ Pavyzdžiui, sukčiavimas spaudžiant pervesti pinigus, dėl kurio 2019 m. vien Jungtinėje Karalystėje patirta 456 mln. GBP (504 mln. EUR) nuostolių.

²¹ Direktyva (ES) 2015/2366.

grąžinimą) galima suteikti momentinius mokėjimus atliekantiems vartotojams aukšto lygio apsaugą, kuri siūloma naudojantis kitomis mokėjimo priemonėmis. Komisija įvertins iš vartotojų už momentinius mokėjimus renkamų mokesčių poveikį ir prireikus reikalaus, kad jie nebūtų didesni už mokesčius, renkamus už įprastus kredito pervedimus.

Komisija, prireikus kartu su Europos Centrinio Banku ir (arba) Europos bankininkystės institucija (EBI), išnagrinės, ar reikėtų imtis konkrečių priemonių, siekiant padidinti mokėjimo sistemų krizių valdymo veiksmingumą ir užtikrinti patikimas finansų įstaigų likvidumo rizikos, kylančios dėl greito, sklandaus netenkamų lėšų srauto per momentinius mokėjimus, ypač kai jie atliekami ne įprastinėmis darbo valandomis, mažinimo priemones. Tai viršytų centrinio banko priežiūros lūkesčius, mechanizmus pagal Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą (BGPD)²³ arba Bendro pertvarkymo mechanizmo reglamentą (BPMR) arba mokėjimo sistemų taisykles.

Komisija taip pat išnagrinės, ar reikėtų imtis papildomų priemonių, siekiant kovoti su kita konkrečia rizika, pavyzdžiui, pinigų plovimu, teroristų finansavimu ir susijusiais pirminiais nusikaltimais.

3. Europoje atsiradę mokėjimo sprendimai, taikomi tarpvalstybiniu mastu

Siekiant užtikrinti sėkmingą visos Europos mokėjimo sprendimų diegimą, gali nepakakti vien tik baigti įgyvendinti šio skyriaus 1 ir 2 skirsniuose nurodytus pagrindinius veiksmus, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos momentiniams mokėjimams. Kad Europos subjektai galėtų klestėti gerai įsitvirtinusių konkurentų užimamoje aplinkoje, gali tekti imtis papildomų veiksmų.

Naujiems subjektams, norintiems pasiūlyti europinių sprendimų, gali kilti keletas didelių uždavinių:

- kaip juos priims prekybininkai ir vartotojai;
- ar klientai atpažins naujus prekių ženklus;
- reikės sukurti konkurencingą ir novatorišką verslo modelį, kuriuo būtų atsižvelgiama į skirtingas nacionalines mokėjimo tradicijas ir įpročius;
- reikės finansuoti brangiai kainuojančią infrastruktūrą;
- gali būti ribojama prieiga prie tam tikrų techninių infrastruktūrų ar funkcijų ir kt.

Be to, turi būti užtikrinta griežta valdymo ir finansavimo modelių atitiktis konkurencijos taisyklėms.

Šios problemos Komisijai gerai žinomos. Atsižvelgiant į strateginį mokėjimų pobūdį, ji ir toliau atliks aktyvų politinį vaidmenį skatindama kurti konkurencingus europinius mokėjimo sprendimus, kurie plačiai grindžiami momentiniais mokėjimais, ir sprendama pirmiau minėtas problemas, visapusiškai laikydamosi ES konkurencijos taisyklių.

Pagrindiniai veiksmai

²² Žr. 2 ramsčio 1 skirsnį.

²³ Direktyva 2014/59/ES.

Iki 2023 m. pabaigos Komisija:

- išnagrinės galimybę sukurti tinkamumo kriterijus atitinkančių europinių mokėjimo sprendimų ženklą su atpažįstamu logotipu;
- išnagrinės būdus, kaip palengvinti Europos bekontakčių kortele grindžiamų mokėjimų specifikacijų (CPACE)²⁴ diegimą, pvz., vykdant tokias finansavimo programas, kaip „InvestEU“, jei laikomasi atitinkamų tinkamumo kriterijų;
- rems ES prekybininkų mokėjimo priėmimo priemonių modernizavimą ir supaprastinimą, kad, pavyzdžiui, kasos aparatai galėtų išduoti e. kvitus. Ši parama galėtų būti įgyvendinama teikiant gaires ir didinant mažmenininkų, visų pirma MVĮ, informuotumą apie modernizavimo ir skaitmeninimo būdus²⁵, be kita ko, naudojantis skaitmeninių inovacijų centrais²⁶. Taip pat bus nagrinėjamos finansavimo ir mokymo galimybės.

Prireikus Komisija taip pat toliau teiks gaires, kad užtikrintų, jog momentinio mokėjimo sprendimai ir atitinkami jų verslo modeliai atitiktų ES konkurencijos taisykles.

4. Visų bendros mokėjimų eurais erdvės (SEPA) galimybių išnaudojimas

Bendra mokėjimų eurais erdvė (SEPA) buvo sukurta siekiant užtikrinti, kad visus tarptautinius elektroninius mokėjimus eurais būtų taip pat lengva atlikti, kaip ir vidaus mokėjimus, suderinant visoje Europoje taikomus mokėjimo ne grynaisiais eurais būdus.

Šiandien, praėjus šešeriems metams nuo SEPA kredito pervedimų (SCT) ir SEPA tiesioginio debeto operacijų (SDD) įvedimo euro zonos valstybėse narėse ir ketveriems metams – euro zonai nepriklausančiose valstybėse narėse, daugelis piliečių vis dar susiduria su nepriimtiniu atsisakymu vykdyti tarptautines SEPA tiesioginio debeto operacijas (toliau – diskriminacija dėl IBAN). Tai reiškia, kad jie negali naudoti IBAN iš kitos šalies, kad atliktų mokėjimą. Gavėjai vis dar dažnai nenori arba techniškai negali priimti tarptautinių SEPA tiesioginių debeto mokėjimų. Komisijos dėmesys dažnai atkreipiamas į atvejus, kai mokesčių ir kitos viešojo administravimo institucijos atsisako siųsti mokėjimus į užsienio sąskaitą arba gauti mokėjimus iš jos. Šie diskriminavimo dėl IBAN atvejai pažeidžia SEPA reglamentą, kaip patvirtinta nusistovėjusioje teismų praktikoje²⁷.

Nors pagal teisės aktus reikalaujama, kad atitinkamos kompetentingos institucijos stebėtų, kaip mokėjimo paslaugų teikėjai laikosi SEPA reglamento, ir imtųsi veiksmų pažeidimo atveju, jos ne visada tinkamai ir sistemingai reaguoja į tokius SEPA taisyklių pažeidimus, kaip matyti iš daugelio Komisijos tarnybų gautų skundų.

Pagrindiniai veiksmai

²⁴ Specifikacija CPACE kuriama dėl to, kad kai kurios Europos kortelių schemos patiria sunkumų dėl prieigos prie tarptautinių kortelių schemų sukurto bekontakčio branduolio (žr. 3 ramsčio 3 skirsnį).

²⁵ Pvz., remiantis Smulkiosios mažmeninės prekybos vadove <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/d606c517-4445-11e8-a9f4-01aa75ed71a1/language-lt> pateiktomis iniciatyvomis.

²⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-innovation-hubs>.

²⁷ Sprendimas *Verein für Konsumenteninformation prieš Deutsche Bahn* (C-28/18, EU:C:2019:673, 2019 d. rugsėjo 5 d.).

Komisija primena nacionalinėms kompetentingoms institucijoms apie jų vykdymo užtikrinimo įpareigojimus pagal SEPA reglamentą. Ji tikisi, kad jos greitai tirs ir taisy visus reglamento pažeidimus, nedelsiant nutraukdamos neteisėtą veiklą ir taikydamos tinkamas sankcijas. Ji atidžiai stebės reikalavimų nesilaikymo atvejus ir pradės visas būtinas pažeidimų nagrinėjimo procedūras.

5. Elektroninės atpažinties (eID) potencialo išnaudojimas kliento autentiškumui patvirtinti

Kadangi finansinės paslaugos laipsniškai pereina nuo įprastinio verslo, kai bendraujama „gyvai“, prie skaitmeninės aplinkos, skaitmeninės tapatybės sprendimai, kuriuos galima patikimai naudoti vykdant kliento autentiškumo patvirtinimą nuotoliniu būdu, tampa vis svarbesni. Mokėjimo paslaugų direktyva, nustčius griežtą kliento autentiškumo patvirtinimą (SCA), griežtus prieigos prie mokėjimo sąskaitų saugumo reikalavimus ir inicijavus skaitmeninius mokėjimus, paskatintos šios srities inovacijos. Kai kuriose ES valstybėse narėse sukurtos klientų autentiškumo patvirtinimo elektroninės atpažinties schemos, pagrįstos nacionalinėmis elektroninės atpažinties (eID) schemomis, kuriomis užtikrinamas aukščiausias patikimumo lygis.

Tačiau visoje ES yra daugybė įvairių nacionalinių autentiškumo patvirtinimo sprendimų, o tarpvalstybinis sąveikumas yra ribotas. Tai gali trukdyti tolesnėms inovacijoms ir naujų mokėjimo paslaugų plėtrai.

eIDAS reglamentu²⁸ 2014 m. ES nustatė pirmąją tarpvalstybinę patikimų skaitmeninių tapatybių ir patikimumo užtikrinimo paslaugų sistemą. Reglamento tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas visiems ES piliečiams naudotis viešosiomis paslaugomis visoje ES su elektroninės atpažinties priemone, išduota jų šalyje. Tačiau patirtis, įgyta taikant eIDAS reglamentą, rodo keletą struktūrinių trūkumų, kurie riboja jo gebėjimą veiksmingai remti visapusišką skaitmeninės atpažinties sistemą. 2020 m. vasario mėn. komunikate „Europos skaitmeninės ateities formavimas“ Komisija įsipareigojo peržiūrėti eIDAS reglamentą, siekdama padidinti jo veiksmingumą, pradėti jį taikyti privačiajame sektoriuje ir reklamuoti visiems europiečiams patikimas skaitmenines tapatybes. Ketinama sukurti ateityje veiksmingą reglamentavimo sistemą, kuria būtų remiama visoje ES veikianti paprasta, patikima ir saugi tapatybės valdymo skaitmeninėje erdvėje sistema, apimanti tapatybės nustatymą, autentiškumo patvirtinimą ir požymių, personalizuotų saugumo požymių ir sertifikatų priskyrimą, kurie taip pat bus labai svarbūs mokėjimų srityje.

Komisija pasiryžusi išnaudoti sparčios skaitmeninės tapatybės sprendimų plėtros finansų sektoriuje galimybes. Kaip nustatyta Skaitmeninių finansų strategijoje, Komisija iki 2024 m. įdiegs patikimą teisinę sistemą, pagal kurią bus galima naudotis sąveikiais skaitmeninės tapatybės sprendimais, kurie padės naujiems klientams greitai ir lengvai naudotis finansinėmis paslaugomis. Ši sistema padės lengviau taikyti tokius sprendimus mokėjimų srityje, siekiant pagerinti sąveikumą, veiksmingumą, naudojimo paprastumą (ypač

²⁸ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB.

tarpvalstybinio mastu) ir saugą bei saugumą, visų pirma siekiant sumažinti sukčiavimo ir kitų nusikaltimų atvejų skaičių.

Pagrindiniai veiksmai

Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam ir vidaus sąveikumui, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su EBI, išnagrinės būdus, kaip skatinti naudotis elektronine atpažintimi (eID) ir sprendimais, grindžiamais patikimumo užtikrinimo paslaugomis, remiantis tolesniu eIDAS stiprinimu, siekiant padėti įvykdyti griežto klientų autentiškumo patvirtinimo reikalavimus pagal Mokėjimo paslaugų direktyvą, susijusius su prisijungimu prie sąskaitos ir mokėjimo operacijų inicijavimu.

6. Skaitmeninių mokėjimų priėmimo gerinimas

COVID-19 pandemija parodė, kaip svarbu, kad prekybininkai plačiu mastu priimtų skaitmeninius mokėjimus. Tačiau skaitmeninių mokėjimų priėmimas ES labai skiriasi. Dar yra daug subjektų (prekybininkų, viešojo administravimo institucijų, ligoninių, viešojo transporto operatorių), kurie nepriima skaitmeninių mokėjimų.

Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamentas labai pagerins padėtį. Jis palengvins internetinę prieigą prie informacijos, administracinių procedūrų ir pagalbos paslaugų, kurių reikia piliečiams ir įmonėms, kad jie galėtų būti aktyvūs kitoje ES šalyje. Iki 2023 m. pabaigos ES sienas kertantys piliečiai ir įmonės galės atlikti tam tikras procedūras visose ES valstybėse narėse be jokių fizinių dokumentų, pavyzdžiui, užregistruoti automobilį arba prašyti pensijų išmokų²⁹.

Komisija visų pirma tikisi, kad valstybės narės:

- išnagrinės ir pašalins priežastis, susijusias su nenoru priimti skaitmeninius mokėjimus, ir skatins prekybininkus priimti skaitmeninius mokėjimus, įskaitant bekontakčius mokėjimus;
- didins valdžios sektoriaus mokėjimų, be tų, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2018/1724, skaitmeninimą;
- aprūpins viešojo administravimo įstaigas, ligonines ir kt. skaitmeninių mokėjimų terminalais.

Pagrindiniai veiksmai

2022 m. Komisija atliks skaitmeninių mokėjimų priėmimo ES, įskaitant MVĮ ir viešojo administravimo institucijas, lygio tyrimą ir išnagrinės galimas žemo priėmimo lygio priežastis. Prireikus ji gali siūlyti teisėkūros veiksmus.

7. Galimybės naudotis centrinių bankų lėšomis išlaikymas

Galimybė gauti grynųjų pinigų ir jų priėmimas

²⁹ Reglamentas (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriama bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų.

Grynieji pinigai yra mokėjimo priemonė, kuria siūlomas momentinis atsiskaitymas vykdant tiesiogines operacijas be jokios techninės infrastruktūros. Tai vis dar vienintelė pinigų, kuriuos asmenys gali tiesiogiai turėti, forma. Todėl ir toliau turėtų būti galima jų gauti ir jie turėtų būti priimami plačiu mastu.

Euro zonoje eurų banknotai ir monetos yra vienintelė teisėta mokėjimo priemonė pagal SESV 128 straipsnį ir 1998 m. gegužės 3 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 974/98 dėl euro įvedimo. 2010 m. Komisijos rekomendacijoje paaiškinta, kad tais atvejais, kai egzistuoja mokėjimo prievolė, eurų banknotų ir monetų, kaip teisėtose mokėjimo priemonės, statusas reiškia, kad:

- a) kreditorius juos privalo priimti;
- b) jie priimami visa nominalia verte;
- c) jie naudojami teisėtoje apyvartoje.

Rekomendacijoje taip pat teigiama, kad vykdant mažmenines operacijas turėtų būti įprasta priimti eurų banknotus ir monetas, kaip mokėjimo priemonę, ir kad atsisakyti juos priimti turėtų būti galima tik remiantis sąžiningumo principu (pvz., jei mažmenininkas neturi grąžos).

Ilgainiui Europoje vis daugiau buvo naudojamos negrynosios mokėjimo priemonės³⁰. Tačiau grynieji pinigai tebėra pagrindinė mokėjimo priemonė euro zonoje, kurioje jie vis dar naudojami atliekant 78 % visų operacijų³¹.

Grynųjų pinigų naudojimo statistika slepia įvairias situacijas. Kai kuriose euro zonos šalyse (Austrijoje, Vokietijoje, Airijoje, Slovakijoje ir Slovėnijoje) pirmenybė teikiama gryniesiems pinigams. Estija ir Nyderlandai yra kitame skalės gale: šiose šalyse grynieji pinigai naudojami mažiau nei pusei operacijų prekybos vietose. Už euro zonos ribų Švedija yra ta šalis, kurioje grynųjų pinigų naudojimas gerokai sumažėjo³². Dėl COVID-19 pandemijos visose ES šalyse per karantiną sumažėjo grynųjų pinigų operacijų, tačiau prevencinės grynųjų pinigų atsargos kai kuriose šalyse gerokai išaugo³³.

Grynųjų pinigų turėjimas pastaraisiais metais praktiškai sumažėjo³⁴. Per COVID-19 krizę padaugėjo atvejų, kai grynieji pinigai buvo nepriimami dėl visuomenės nerimo, atsižvelgiant į virusų plitimą dirbant su grynaisiais pinigais³⁵, ir dėl didėjančio nuotolinių operacijų

³⁰ 2018 m. bendras mokėjimų negrynaisiais pinigais skaičius euro zonoje, įskaitant visų rūšių mokėjimo paslaugas, padidėjo 7,9 %, palyginti su ankstesniais metais.

³¹ <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpops/ecb.op201.en.pdf>.

³² „Riksbank“ duomenimis, asmenų, kurie už paskutinį pirkinį sumokėjo grynaisiais pinigais, dalis sumažėjo nuo 39 % 2010 m. iki 13 % 2018 m.

³³ „Centriniai bankai ir mokėjimai skaitmeniniame amžiuje“, TAB, 2020 m. birželio mėn. <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2020e3.pdf>.

³⁴ Remiantis ECB tyrimu „Grynųjų pinigų naudojimas euro zonos namų ūkiuose“ (ECB neperiodinis leidinys Nr. 201, 2017 m. lapkričio mėn.), vidutiniškai 5–6 % apklaustų euro zonos dalyvių nurodė, kad prireikus buvo (labai) sunku rasti bankomatą arba banką.

³⁵ Dėl virusų plitimo žr., pavyzdžiui, <https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2020/html/ecb.blog200428~328d7ca065.en.html>.

poreikio, kurį lėmė karantino atvejai, todėl buvo palankios aplinkybės pereiti prie skaitmeninių mokėjimų.

Skatindama skaitmeninių mokėjimų atsiradimą, kad vartotojams būtų pasiūlyta daugiau galimybių, Komisija ir toliau saugos grynųjų eurų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, statusą. Ji supranta vartotojų asociacijų pareikštą susirūpinimą ir pritaria, kad esama realios rizikos, jog dėl to, kad skaitmeninama daugiau paslaugų, tie, kurie neturi prieigos prie skaitmeninių paslaugų, gali patirti didesnę atskirtį nei dabar³⁶. ES vis dar yra apie 30 mln. suaugusiųjų, neturinčių banko sąskaitos³⁷.

Siekdama išsaugoti galimybę gauti grynųjų pinigų ir užtikrinti jų priėmimą bei jų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, statusą, Komisija:

- primena, kad kreditorius privalo priimti eurų banknotus ir monetas, kaip teisėtą mokėjimo priemonę, visa nominalia verte, kai egzistuoja mokėjimo prievolė ir jie naudojami teisėtoje apyvartoje;
- tikisi, kad valstybės narės užtikrins grynųjų pinigų, kaip viešosios gėrybės, priėmimą ir galimybę jų gauti pagal SESV 128 straipsnį ir 1998 m. gegužės 3 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 974/98 dėl euro įvedimo, kartu pripažindamos neproporcingų grynųjų pinigų sumų naudojimo individualiems mokėjimams atlikti tinkamai pagrįstų ir proporcingų apribojimų, kurių gali prireikti, *inter alia*, siekiant užkirsti kelią pinigų plovimo, teroristų finansavimo ir susijusių pirminių nusikaltimų, įskaitant mokesčių slėpimą, rizikai, galimą teisėtumą³⁸. Viena iš priemonių, kuria naudodamosi valstybės narės galėtų išsaugoti galimybę gauti grynųjų pinigų, galėtų būti minimalios bankomatų aprėpties arba lygiaverčių prieigos priemonių nustatymas jų teritorijoje.

Pagrindiniai veiksmai

Vykstant Euro, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, ekspertų grupės (ELTEG) darbui, Komisija kartu su ECB, nacionaliniais centriniais bankais ir išdo institucijomis įvertins naujausius pokyčius, susijusius su grynųjų pinigų priėmimu ir galimybe jais naudotis euro zonoje.

Kartu ji atidžiai stebės darbą, susijusį su galimybe gauti grynųjų pinigų, kurį turi atlikti Mažmeninių mokėjimų eurai taryba. Atsižvelgdama į šį darbą ir į Euro, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, ekspertų grupės svarstymus, ji gali nuspręsti 2021 m. pabaigoje imtis tinkamų veiksmų, kad apsaugotų galimybę priimti grynuosius eurus ir galimybę jais naudotis.

Centrinių bankų skaitmeninės valiutos ir tolesnės mokėjimų inovacijos

³⁶ Europos vartotojų organizacijų asociacija (BEUC), „Grynieji pinigai prieš negrynuosius: vartotojai turi turėti teisę naudoti grynuosius pinigus“, https://www.beuc.eu/publications/beuc-x-2019-052_cash_versus_cashless.pdf.

³⁷ Pasaulio bankas, „Global Findex“ 2017.

³⁸ Daugiau informacijos pateikiama Komisijos ataskaitoje Europos Parlamentui ir Tarybai dėl mokėjimų gryniaisiais pinigais apribojimų, COM(2018) 483 *final*.

Sumažėjęs grynujų pinigų naudojimas, didėjanti privačiojo sektoriaus mokėjimo sprendimų svarba ir numatomas su turtu susietų žetonų atsiradimas paskatino centrinius bankus išnagrinėti galimybę išleisti centrinio banko skaitmenines valiutas (CBDC). Priklausomai nuo struktūros, mažmeninė centrinio banko skaitmeninė valiuta gali būti tiek skaitmeninis grynujų pinigų ir privačių mokėjimo sprendimų pakaitalas, tiek mokėjimų, finansų ir prekybos nuolatinių inovacijų varomoji jėga, skirta specifinio naudojimo atvejams mūsų vis labiau skaitmeninamoje ekonomikoje ir visuomenėje. Mažmeninė centrinio banko skaitmeninė valiuta taip pat gali sustiprinti tarptautinį euro vaidmenį ir ES atvirą strateginį savarankiškumą bei remti finansinę įtrauktį. Ji taip pat gali padėti užtikrinti atsparius, greitus ir nebrangius mokėjimus ir kartu sudaryti sąlygas atlikti automatizuotus ir sąlyginius mokėjimus.

Kaip pabrėžta Skaitmeninių finansų strategijoje, Komisija remia centrinių bankų (visų pirma ECB), kurie nagrinėja galimybę išleisti mažmeninę centrinio banko skaitmeninę valiutą, kuria galėtų naudotis plačioji visuomenė (namų ūkiai ir įmonės), kartu apsaugant grynujų eurų, kaip teisėtus mokėjimo priemonės, statusą, darbą. Šis darbas papildo Komisijos siūlomą mokėjimo tikslais naudojamų su turtu susietų žetonų reglamentavimo sistemą.

Reikia toliau dirbti siekiant įvertinti galimą centrinio banko skaitmeninės valiutos poveikį pinigų politikai, finansiniam stabilumui ir konkurencijai ir išvengti nepagrįsto tarpininkavimo nutraukimo. Glaudžiai bendradarbiaudama su ECB, Komisija toliau skatins privačiojo ir viešojo sektorių bendradarbiavimą.

Pagrindiniai veiksmai

Siekdama paremti mažmeninės centrinio banko skaitmeninės valiutos (eurų) emisiją, Komisija glaudžiai bendradarbiaus su ECB dėl tikslų ir politikos galimybių, taip pat dėl to, kad būtų užtikrintas didelis privačiojo sektoriaus parengtų mokėjimo sprendimų ir būtinos valdžios institucijų intervencijos papildomumas.

B. 2 ramstis. Novatoriškos ir konkurencingos mažmeninių mokėjimų rinkos

1. Visų Mokėjimo paslaugų direktyvos (PSD2) galimybių išnaudojimas

Peržiūrėta Mokėjimo paslaugų direktyva (PSD2) sudarytos sąlygos atsirasti naujiems verslo modeliams, grindžiamiems dalijimusi mokėjimo sąskaitų duomenimis (atviroji bankininkystė), pavyzdžiui, mokėjimo inicijavimo paslaugoms ir informavimo apie sąskaitas paslaugoms. Šia direktyva taip pat pagerintas bendras mokėjimo operacijų saugumo lygis, nes įdiegtas griežtas kliento autentiškumo patvirtinimas. Kalbant apie atvirąją bankininkystę ir saugias operacijas, ši direktyva tapo pasauliniu etalonu.

Priėmus Mokėjimo paslaugų direktyvą, daugiau kaip 400 nebankinių subjektų – paslaugas teikiančių trečiųjų šalių – dabar turi leidimą teikti mokėjimo inicijavimo arba informavimo apie sąskaitas paslaugas, o vis daugiau bankų patys teikia informavimo apie sąskaitas ir mokėjimo inicijavimo paslaugas. Tačiau daug atvirosios bankininkystės galimybių dar iš esmės neišnaudota. Praėjus dvejiems metams nuo direktyvos įsigaliojimo, jos poveikis dar nėra visapusiškas. Griežtas kliento autentiškumo patvirtinimas, ypač e. prekybos srityje, dar nėra visiškai užtikrintas, daugiausia dėl to, kad rinka tam per vėlai arba nepakankamai pasirengė. Reguluojamų paslaugų, grindžiamų paslaugas teikiančių trečiųjų šalių prieiga prie

mokėjimo sąskaitų, naudojimas – vienas iš Mokėjimo paslaugų direktyvos kertinių akmenų – vis dar kelia sunkumų reguliavimo institucijoms ir suinteresuotiesiems subjektams. Dėl to, kad yra daug skirtingų programų sąsajų (API) standartų, kurie yra labai svarbūs siekiant užtikrinti veiksmingą ir saugią prieigą prie mokėjimo sąskaitų duomenų, taip pat dėl skirtingų API funkcijų lygių, kilo sunkumų paslaugas teikiančioms trečiosioms šalims, visų pirma tams, kurios jau veikė iki Mokėjimo paslaugų direktyvos. Kad gautų prieigą prie mokėjimo sąskaitų, šios paslaugas teikiančios trečiosios šalys turėjo integruoti savo veiklą ir ją pritaikyti prie skirtingų techninių specifikacijų bei klientų poreikių.

Atsižvelgiant į pagal Mokėjimo paslaugų direktyvą reikalaujamą perėjimo mastą ir sudėtingumą, šių pradinių problemų buvo galima tikėtis. Komisija, Europos bankininkystės institucija (EBI) ir nacionalinės kompetentingos institucijos dėjo daug pastangų, kad išspręstų šias problemas. Svarbūs paaiškinimai buvo pateikti daugiau kaip 100 atsakymų į klausimus, kuriuos pateikė išorės suinteresuotieji subjektai, EBI gairėse³⁹, EBI nuomonėse⁴⁰, taip pat paaiškinimuose, pateiktuose gavus EBI Programų sąsajų darbo grupės narių prašymus⁴¹, ir daugelyje susitikimų, kuriuose Komisija siekė išaiškinti informaciją ir palengvinti įvairių bendruomenių dialogą⁴².

Komisija dar kartą patvirtina esanti tvirtai įsitikinusi, kad atviroji bankininkystė turi potencialą, ir yra pasiryžusi užtikrinti, kad Mokėjimo paslaugų direktyva būtų visapusiškai sėkmingai įgyvendinta. Komisija toliau bendradarbiaus su EBI siekdama užtikrinti, kad būtų pašalintos neteisėtos kliūtys trečiųjų šalių teikiamoms paslaugoms, ir skatins konstruktyvų visų suinteresuotųjų subjektų dialogą. Visų pirma ji padės užbaigti darbą, susijusį su SEPA programų sąsajų prieigos sistema, kuri pradėta taikyti 2019 m. remiant Mažmeninių mokėjimų eurai tarybai.

Ateityje patirtis, sukaupta visapusiškai įgyvendinant Mokėjimo paslaugų direktyvą, padės Komisijai rengti platesnę atvirųjų finansų sistemą, kaip nustatyta Skaitmeninių finansų strategijoje.

Pagrindiniai veiksmai

2021 m. pabaigoje Komisija pradės išsamią Mokėjimo paslaugų direktyvos taikymo ir poveikio peržiūrą.

³⁹ Žr., pvz., EBI gaires dėl atleidimo nuo alternatyvaus mechanizmo pagal griežto kliento autentiškumo patvirtinimo ir bendrų ir saugių atvirųjų ryšių standartų techninius reguliavimo standartus: <https://eba.europa.eu/eba-publishes-final-guidelines-on-the-exemption-from-the-fall-back-mechanism-under-the-rti-on-sca-and-csc>.

⁴⁰ Pvz., EBI nuomonė dėl kliūčių trečiosioms šalims teikti paslaugas pagal Mokėjimo paslaugų direktyvą: <https://eba.europa.eu/eba-publishes-opinion-obstacles-provision-third-party-provider-services-under-payment-services>.

⁴¹ Žr. <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/payment-services-and-electronic-money/eba-working-group-on-apis-under-psd2>.

⁴² https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/19072_6-joint-statement-psd2_en.pdf.

Remdamasi Mokėjimo paslaugų direktyvos įgyvendinimo patirtimi ir kaip paskelbta Skaitmeninių finansų strategijoje, ji planuoja iki 2022 m. vidurio pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl naujos atvirųjų finansų sistemos.

2. Mažmeninių mokėjimų aukšto lygio saugumo užtikrinimas Europoje

Mokėjimo paslaugų direktyva reikalaujama, kad visi mokėjimo paslaugų teikėjai taikytų griežtą kliento autentiškumo patvirtinimą, kai vartotojas inicijuoja elektroninį mokėjimą arba prisijungia prie savo elektroninės bankininkystės sąsajos. Mokėjimo paslaugų teikėjai visoje ES sukūrė autentiškumo patvirtinimo sprendimus, grindžiamus dviejų ar daugiau elementų, priskiriamų prie tokių kategorijų, kaip žinojimas (tai, ką žino tik vartotojas), turėjimas (tai, ką turi tik vartotojas) ir būdingumas (tai, kas būdinga vartotojui, pvz., biometriniai duomenys), naudojimu.

Žvelgiant į ateitį, griežtas kliento autentiškumo patvirtinimas turi tapti norma mokant internetu, pvz., vykdant e. prekybos operacijas ar užsakant keliones internetu. Mokėjimo paslaugų teikėjų autentiškumo patvirtinimo sprendimais, atitinkančiais griežtą kliento autentiškumo patvirtinimo reikalavimus, vartotojams turi būti užtikrinta galimybė sklandžiai ir nesudėtingai naudotis savo mokėjimo sąskaitomis internetu ir lengviau atlikti operacijas. Jie turėtų pasikliauti saugiausiais autentiškumo patvirtinimo veiksniais, kai įmanoma, atsisakydami perduodamų elementų (pvz., statinių slaptažodžių) ir senesnių technologijų bei ryšių kanalų, kurių atžvilgiu gali grėsti išpuoliai (pvz., SMS tekstinių žinučių).

Kadangi nuolat atsiranda naujų sukčiavimo rūšių, vien griežto kliento autentiškumo patvirtinimo gali nepakakti siekiant užtikrinti, kad mokėjimo paslaugų vartotojai ir toliau būtų visiškai apsaugoti. Mokėjimo paslaugų teikėjai visada turėtų pirmauti sukčiavimo nustatymo ir prevencijos srityje. Plačiai pripažįstama, kad Mokėjimo paslaugų direktyva sudarytos sąlygos ES ir ES veikiančioms bendrovėms tapti pasaulio lyderėmis operacinės rizikos, IT saugumo ir pranešimų apie didelius incidentus srityse, iš dalies dėl Europos bankininkystės institucijos gairių⁴³.

Mokėjimų, dėl kurių kyla didesnė sukčiavimo rizika, atveju Komisija įvertins, ar reikalavimas, kad atitiktų gavėjo pavadinimas ir IBAN, gali būti veiksmingas užkertant kelią sukčiavimui, pavyzdžiui, socialinei inžinerijai, kai asmenimis manipuluojama, kad jie atliktų tam tikrus veiksmus arba atskleistų konfidencialią informaciją.

Kovojant su duomenų viliojimu, bus labai svarbu, kad ES mokėjimo paslaugų teikėjai priimtų tarptautiniu mastu pripažintas kontrolės priemones, pavyzdžiui, domenu grindžiamą pranešimų autentiškumo patvirtinimą, pranešimų teikimą ir atitiktį (DMARC)⁴⁴.

Nors saugoti mokėjimus atliekančius vartotojus nuo sukčiavimo yra labai svarbu siekiant išsaugoti pasitikėjimą mokėjimo sistemomis ir skaitmeniniais mokėjimais apskritai, taip pat

⁴³ <https://eba.europa.eu/regulation-and-policy/payment-services-and-electronic-money/guidelines-on-major-incidents-reporting-under-psd2>.

⁴⁴ Žr. <https://dmarc.org/>. DMARC – būdas, padedantis e. pašto siuntėjams ir gavėjams lengviau pagrįstai nustatyti, ar tam tikras pranešimas yra iš siuntėjo, ir ką daryti, jei ne.

svarbu, kad mokėjimo paslaugų teikėjai dėtų visas pastangas, kad apsisaugotų nuo kibernetinių išpuolių, taip pat nuo bet kokios kitos žmogaus sukeltų ir gamtinių pavojų rizikos.

Taip pat svarbu užtikrinti, kad mokėjimo paslaugų teikėjų pasirinkti autentiškumo patvirtinimo metodai, kurie priklauso tik nuo pažangių technologinių įrenginių, nelemtų tam tikrų kategorijų klientų, pavyzdžiui, vyresnio amžiaus asmenų, atskirties.

Pagrindiniai veiksmai

Glaudžiai bendradarbiaudama su Europos bankininkystės institucija, Komisija atidžiai stebės, kaip įgyvendinami griežto kliento autentiškumo patvirtinimo reikalavimai.

Peržiūrėdama Mokėjimo paslaugų direktyvą, ji įvertins griežto kliento autentiškumo patvirtinimo poveikį sukčiavimo atliekant mokėjimus ES lygiui ir išnagrinės, ar reikėtų apsvarstyti galimybę imtis papildomų priemonių siekiant kovoti su naujų rūšių sukčiavimu, visų pirma susijusiu su momentiniais mokėjimais.

Be Skaitmeninių finansų strategijos, Komisija taip pat siūlo Reglamentą dėl skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuose visoje Sąjungoje, siekdama pagerinti įvairių finansų įstaigų, įskaitant mokėjimo paslaugų teikėjus, IRT rizikos valdymą. Ši iniciatyva atitinka Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektų direktyvą⁴⁵.

Komisija glaudžiai bendradarbiaus su Europos bankininkystės institucija, kad pasinaudotų patirtimi, įgyta įgyvendinant EBI IRT ir saugumo rizikos valdymo gaires, kurios taikomos nuo 2020 m. birželio mėn.

3. Vartotojų apsaugos skatinimas

Mažmeninių mokėjimų *acquis* siekiama užtikrinti, kad ES mokėjimo paslaugų vartotojai galėtų skaidriai ir saugiai atlikti skaitmeninius mokėjimus. Tačiau mokėjimų rinka ir toliau sparčiai vystosi, todėl ateityje gali prireikti papildomų vartotojų apsaugos priemonių.

Be šiame komunikate paskelbtų iniciatyvų, kuriomis bus pagerinta vartotojų apsauga mokėjimų srityje, Komisija mano, kad dėl dažnesnio skaitmeninių mokėjimų naudojimo reikia toliau svarstyti mokėjimų skaidrumą ir vis populiariesnių mokėjimo rūšių, pavyzdžiui, bekontakčių mokėjimų, ypatumus.

Bekontakčiai mokėjimai

Prasidėjus COVID-19 krizei, daugelio ES šalių bankų ir mokėjimų bendruomenės, vadovaudamosi Europos bankininkystės institucijos rekomendacija⁴⁶, padidino didžiausią

⁴⁵ Ji šiuo metu peržiūrima siekiant sustiprinti ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugą ir atsparumą nekibernetinėms grėsmėms.

⁴⁶ <https://eba.europa.eu/eba-provides-clarity-banks-consumers-application-prudential-framework-light-covid-19-measures>.

bekontakčių mokėjimų vertę iki 50 EUR ribos pagal Mokėjimo paslaugų direktyvos techninius reguliavimo standartus⁴⁷. Po to labai padidėjo bekontakčių mokėjimų skaičius.

Kadangi vartotojai dažniau naudojosi bekontakčiais mokėjimais, visų pirma dėl sveikatos priežasčių, tikėtina, kad ir ateityje šis jų įprotis išliks. Tai būtų teigiamas pokytis. Tačiau Komisija nemano, kad bent jau šiuo etapu būtų tikslinga padidinti teisiškai leidžiamą didžiausią bekontakčių mokėjimų sumą (pagal kiekvieną operaciją ir bendrą sumą) be griežto kliento autentiškumo patvirtinimo. Nesant griežto kliento autentiškumo patvirtinimo, kyla grėsmė, kad daugėjant bekontakčių mokėjimų kartu gali padaugėti ir sukčiavimo atvejų. Todėl prieš priimant bet kokią sprendimą reikėtų atidžiai įvertinti bet kokio ribų padidinimo poveikį.

Pagrindiniai veiksmai

Peržiūrėdama Mokėjimo paslaugų direktyvą, Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su Europos bankininkystės institucija, iš naujo išnagrinės esamas teises bekontakčių mokėjimų ribas, kad būtų pasiekta patogumo ir sukčiavimo rizikos pusiausvyra.

Kol kas Komisija kartu su suinteresuotaisiais subjektais ir valstybėmis narėmis išnagrinės technines sąlygas, kurios leistų vartotojams nustatyti savo individualią bekontaktę ribą (neviršijant didžiausios 50 EUR sumos). Šiuo metu dauguma vartotojų turi vienintelį pasirinkimą – aktyvuoti bekontakčius mokėjimus arba jų atsisakyti. Kadangi bekontakčiams mokėjimams netaikomas griežtas kliento autentiškumo patvirtinimas, bet kuriuo atveju vartotojams būtų kompensuota visa suma.

Operacijų išrašų skaidrumo didinimas

Kadangi su viena operacija susijusių subjektų mokėjimų grandinė tampa ilgesnė ir sudėtingesnė, mokėjimo paslaugų vartotojams gali būti vis sunkiau nustatyti, kam, kur ir kada jie atliko mokėjimą. Dėl to gali kilti painiava, pvz., kai mokėjimo gavėjo pavadinimas ir vieta operacijos išrašė nėra bendrovės komercinis pavadinimas. Todėl vartotojams gali būti sunkiau nustatyti operacijas, kurias atliekant galėjo būti sukčiauta.

Šiuo metu Mažmeninių mokėjimų eurai taryba sprendžia šį klausimą, siekdama nustatyti sprendimus, kurie leistų vartotojams lengviau stebėti savo operacijas.

Komisija remia Mažmeninių mokėjimų eurai tarybos vykdomą darbą, susijusį su skaidrumo mažmeninių mokėjimų vartotojams didinimu, ir, atlikdama Mokėjimo paslaugų direktyvos peržiūrą, atsižvelgs į visas rekomendacijas, kurias šioje srityje teikia Mažmeninių mokėjimų eurai taryba.

4. Perspektyvus mokėjimų ekosistemos stebėjimas ir priežiūra

Kaip pabrėžta Skaitmeninių finansų strategijoje, finansų ekosistema tampa vis sudėtingesnė, o vertės grandinė yra labiau suskaidyta. Mokėjimų grandinėje dalyvauja daug dalyvių (kai kurie – reguliuojami, kiti – ne) ir didėja sudėtingumo bei tarpusavio priklausomybės lygiai. Nors reguliavimu turi būti užtikrinamos vienodos sąlygos ir skatinama sąžininga

⁴⁷ 2017 m. lapkričio 27 d. KOMISIJOS DELEGUOTASIS REGLAMENTAS (ES) 2018/389, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 papildoma griežto kliento autentiškumo patvirtinimo ir bendrų ir saugių atvirųjų ryšių standartų techniniais reguliavimo standartais.

konkurencija, mažos patekimo į rinką kliūtys ir inovacijos, juo taip pat turi būti ginamos naudotojų teisės ir visa ekosistema apsaugoma nuo finansinės ir operacinės rizikos. Kad šie tikslai būtų pasiekti, reguliavimo perimetras turi būti gerai subalansuotas.

Nors Mokėjimo paslaugų direktyva dar tik pradedama įgyvendinti, Elektroninių pinigų direktyva (EMD2)⁴⁸ galioja jau daugiau kaip dešimtmetį, todėl yra pakankamai patirties, kad būtų galima pasimokyti iš jos įgyvendinimo. Priėmus Mokėjimo paslaugų direktyvą, abu režimai suartėjo, tačiau išliko atskiri. Mokėjimo įstaigų ir elektroninių pinigų įstaigų teikiamų paslaugų skirtumai nebepateisina atskiros leidimų išdavimo ir priežiūros tvarkos, todėl galėtų būti įtraukti į bendrą sistemą. Kadangi atitinkamos Mokėjimo paslaugų direktyvos ir Elektroninių pinigų direktyvos taikymo sritys neapima tam tikrų paslaugų ir priemonių, taip pat svarbu užtikrinti, kad bet kokios išimtys, suteiktos mažos rizikos įmonėms, ir toliau būtų pagrįstos.

Vienodų sąlygų mokėjimo paslaugų teikėjams poreikis

Pasaulyje, kuriame vis labiau dominuoja skaitmeninės platformos, dideli technologijų tiekėjai naudoja savo didelę klientų bazę, kad galutiniams naudotojams siūlytų vartotojo sąsajos sprendimus. Jų dalyvavimas finansų sektoriuje gali sustiprinti tinklo poveikį ir jų įtaką rinkoje. Kaip pabrėžta Skaitmeninių finansų strategijoje, atsirado keletas iniciatyvų, kuriose dalyvauja kriptoturto paslaugų teikėjai, naudojantys paskirstytojo registro technologijas. Šie subjektai gali teikti mokėjimo paslaugas, kurios konkuruoja su reguliuojamųjų subjektų (pvz., mokėjimo paslaugų teikėjų, mokėjimo sistemų ir mokėjimo schemų) siūlomomis mokėjimo paslaugomis. Todėl, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos, jie turi būti reguliuojami tuo pačiu pagrindu (principas „vienoda veikla, vienoda rizika, vienodos taisyklės“). Viena vertus, jie gali išplėsti teikiamų mokėjimo paslaugų spektrą ir prisidėti prie novatoriškos rinkos kūrimo. Kita vertus, jei jie nebūtų tinkamai reguliuojami, stebimi ar prižiūrimi, jie galėtų kelti grėsmę monetariniam suverenumui ir finansiniam stabilumui.

Laikui bėgant mokėjimų sektoriuje pastebėtos konkurencijos problemos buvo susijusios su prieiga prie duomenų ir konkurentų keitimusi informacija, taip pat su padidėjusia rizika, susijusia su konkurencinių galimybių ribojimu ir piktnaudžiavimu dominuojančia padėtimi rinkoje. Tokia rizika gali dar labiau padidėti dėl skaitmeninimo. Pavyzdžiui, naujai atsirandančios skaitmeninių finansinių paslaugų platformos gali greitai įgyti dominuojančią padėtį arba įtaką rinkoje. Dideli technologijų tiekėjai, pasinaudodami socialinės žiniasklaidos arba paieškos paslaugų teikiama įtaka rinkoje, gali pasitelkti savo klientų duomenis ir tinklo poveikio pranašumus, kad patektų į mokėjimų sektorių. Užtikrindama konkurencijos politikos įgyvendinimą skaitmeninėse rinkose, Komisija atidžiai stebi skaitmeninę finansinių paslaugų raidą ir prireikus užtikrina ES konkurencijos teisės aktų vykdymą, kad būtų skatinama konkurencija ir užkertamas kelias kliūtims patekti į šias rinkas.

Mokėjimų ekosistemos stebėjimas ir priežiūra

⁴⁸ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/110/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, iš dalies keičianti Direktyvas 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinanti Direktyvą 2000/46/EB (OL L 267, 2009 10 10, p. 7).

Atsižvelgiant į tai, kad atsiranda daug naujų verslo modelių ir grupių struktūrų, stebėti ir prižiūrėti svarbius mokėjimų grandinės subjektus tampa vis sudėtingiau. Galimas poveikis priežiūrai tapo akivaizdus neseniai nagrinėtoje byloje, susijusioje su technologijų bendrove, teikiančia su mokėjimais susijusias paslaugas.

Mokėjimų konglomeratai gali apimti ir reguliuojamas, ir nereguliuojamas įmones. Problemos, kurias patiria nereguliuojamos įmonės, teikiančios technines paslaugas kai kurioms grupės susijusioms įmonėms remti, gali turėti šalutinį poveikį. Pastarojo meto patirtis parodė, kad nereguliuojamos įmonės bankrotas gali turėti apčiuopiamų pasekmių kitoms reguliuojamoms patronuojamosioms įmonėms (pvz., nacionalinė kompetentinga institucija įšaldo įstaigų paslaugas).

Mokėjimo paslaugų direktyva šiuo metu neapima paslaugų, kurias teikia techninių paslaugų teikėjai, užtikrinantys mokėjimo paslaugų teikimą, bet niekada neįgyjantys lėšų⁴⁹. Kadangi mokėjimo paslaugos vis labiau priklauso nuo papildomų paslaugų, kurias teikia nereguliuojamos įmonės, arba nuo užsakomųjų paslaugų susitarimų su nereguliuojamomis įmonėmis, Komisija mano, kad atliekant Mokėjimo paslaugų direktyvos peržiūrą būtina įvertinti, ar kai kurias iš šių paslaugų ir jų teikėjų reikėtų įtraukti į reguliuojamą sritį ir jiems taikyti priežiūrą⁵⁰.

Mokėjimų grandinės dalyvius gali stebėti arba prižiūrėti įvairūs subjektai. ECB ir nacionaliniai centriniai bankai atlieka pagrindinį vaidmenį prižiūrint mokėjimo sistemas, schemas, priemones ir jų paslaugų teikėjus. Tai papildo nacionalinių ir Europos priežiūros institucijų vaidmenį prižiūrint mokėjimo paslaugų teikėjus. Atsižvelgiant į mokėjimo paslaugų teikėjų, mokėjimo sistemų ir mokėjimo schemų tarpusavio priklausomybę, svarbu, kad stebėjimo ir priežiūros sistemų struktūra būtų nuosekli.

Pagrindiniai veiksmai

Siekdama tinkamai reaguoti į galimą nereguliuojamų paslaugų keliamą riziką, užtikrinti didesnę įvairių teisės aktų dėl mažmeninių mokėjimų nuoseklumą ir skatinti griežtą stebėjimą ir priežiūrą, Komisija imsis šių veiksmų:

- **peržiūrėdama Mokėjimo paslaugų direktyvą įvertins bet kokią naują riziką, kylančią dėl nereguliuojamų paslaugų, ypač techninių paslaugų, kurios papildo reguliuojamų mokėjimo arba elektroninių pinigų paslaugų teikimą, taip pat įvertins, ar šią riziką būtų galima sumažinti ir kaip tą geriausiai padaryti, be kita ko, nustatydamas, kad papildomų paslaugų teikėjams arba išorės subjektams, iš kurių perkamos užsakomosios paslaugos, būtų taikoma tiesioginė priežiūra. Tai būtų galima padaryti tam tikrą veiklą pagrįstais atvejais įtraukus į Mokėjimo paslaugų direktyvos taikymo sritį. Komisija taip pat įvertins Mokėjimo paslaugų direktyvoje išvardytų išimčių tinkamumą ir poreikį keisti rizikos ribojimo, veiklos ir vartotojų apsaugos reikalavimus;**

⁴⁹ 3 straipsnio j punktas.

⁵⁰ Atliekant šį vertinimą atsižvelgiama, *inter alia*, į EBI gaires dėl užsakomųjų paslaugų (EBA/GL/2019/02), kurios taikomos visiems reguliuojamiems mokėjimo paslaugų teikėjams.

- peržiūrėdama Mokėjimo paslaugų direktyvą suderins Mokėjimo paslaugų direktyvos ir Elektroninių pinigų direktyvos sistemas, į Mokėjimo paslaugų direktyvą įtraukdama e. pinigų, kaip mokėjimo paslaugos, išleidimą;
- pasiūlyme dėl Reglamento dėl kriptoturto rinkų nustatys, kad, kad e. pinigų žetonų emitentams būtų taikomos papildomos Elektroninių pinigų direktyvą papildančios nuostatos;
- prireikus užtikrins tinkamas mokėjimo paslaugų priežiūros ir mokėjimo sistemų, schemų ir priemonių stebėjimo sąsajas.

C. 3 ramstis. Veiksmingos ir sąveikios mažmeninių mokėjimų sistemos ir kitos pagalbinės infrastruktūros

1. Sąveikios mokėjimo sistemos ir infrastruktūros

Ne visi mokėjimo paslaugų teikėjai, kurie prisijungė prie SEPA momentinių kredito pervedimų („SCT Inst.“) schemas ir yra pasiekiami savo šalyje, yra pasiekiami ir tarpvalstybiniu mastu. Taip pažeidžiamos „SCT Inst.“ schemas taisyklės ir SEPA reglamento 3 straipsnio 1 dalis. Taip yra iš dalies dėl tarpuskaitymo ir atsiskaitymo mechanizmų sąveikumo stokos. Mokėjimo paslaugų teikėjai turi prisijungti prie kelių (nacionalinių ir (arba) Europos) tarpuskaitymo ir atsiskaitymo mechanizmų ir atidėti kelis likvidumo fondus bei juos stebėti. Tai nėra idealus ar veiksmingas variantas, nes net ir prisijungus prie kelių mechanizmų, negalima garantuoti, kad minėti paslaugų teikėjai bus visiškai prisijungę prie „SCT Inst.“ schemas visoje Europoje. Be to, tai brangu, nes likvidumas padalijamas tarpuskaitymo ir atsiskaitymo mechanizmams.

Todėl mažmeninių mokėjimo sistemų operatoriai turėtų užtikrinti veiksmingą sistemų sąveikumą. 2019 m. ECB paskelbė, kad nesant priimtinių privačių sprendimų sąveikumo klausimams, tinkamų sprendimų ieškos Eurosistema⁵¹. 2020 m. liepos 24 d. ji paskelbė savo sprendimą įgyvendinti priemones, kuriomis iki 2021 m. pabaigos būtų užtikrinta momentinių mokėjimų eurai aprėptis visoje Europoje⁵². Todėl visi mokėjimo paslaugų teikėjai, kurie prisijungė prie „SCT Inst.“ schemas ir gali naudotis TARGET2⁵³ schema, taip pat turėtų galėti prisijungti prie TARGET momentinių mokėjimų sistemos (TIPS)⁵⁴ centrinio banko pinigų likvidumo sąskaitos kaip dalyviai arba prieigą turinčios šalys (t. y. per kito mokėjimo paslaugų teikėjo, kuris yra dalyvis, sąskaitą).

Komisija visapusiškai palaiko šias siūlomas priemones, kurios yra būtinos siekiant užtikrinti, kad visoje euro zonoje būtų galima naudotis momentiniais mokėjimais, padėti mokėjimo paslaugų teikėjams laikytis SEPA reglamento, pašalinti likvidumo spąstus ir suteikti naudos

⁵¹ 2019 m. lapkričio 29 d. B. Cœuré kalba

<https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2019/html/ecb.sp191126~5230672c11.en.html>.

⁵² <https://www.ecb.europa.eu/paym/intro/news/html/ecb.mipnews200724.en.html>.

⁵³ TARGET2 – Eurosistemai priklausanti ir jos valdoma realaus laiko atskirųjų atsiskaitymų (RLAA) sistema.

⁵⁴ TARGET momentinių mokėjimų vykdymas (TIPS) yra rinkos infrastruktūros paslauga, kurią Eurosistema pradėjo teikti 2018 m. lapkričio mėn. Ji suteikia galimybę mokėjimo paslaugų teikėjams siūlyti lėšų pervedimus savo klientams realiuoju laiku visą parą, kiekvieną metų dieną.

visiems tarpuskaitos ir atsiskaitymo mechanizmams, konkuruojantiems teikiant momentinio mokėjimo paslaugas, kurie nebeturės priklausyti nuo to, ar bus sudaryti dvišaliai susitarimai dėl sąsajų įdiegimo.

Komisijos nuomone, siekiant užtikrinti momentinius mokėjimus visoje Europoje, svarbu išplėsti galimybes naudoti šias tarpvalstybines infrastruktūras ne tik eurai, bet ir kitomis ES valiutomis. Todėl ji tikisi, kad 2020 m. balandžio 3 d. sudarytas pirmasis bendradarbiavimo susitarimas, pagal kurį leidžiama atlikti momentinius mokėjimus ne eurai (Švedijos kronomis) TARGET momentinių mokėjimų sistemoje, sudarys sąlygas atsirasti sprendimams, kurie palengvins momentinius mokėjimus skirtingomis valiutomis.

2. Atvira ir prieinama mokėjimų ekosistema

Siekiant užtikrinti veiksmingą konkurenciją ir inovacijas mokėjimo sistemų rinkoje, būtina turėti prieigą prie mokėjimo sistemų. Kadangi mokėjimo ir e. pinigų įstaigos konkuruoja su bankais teikdamos mokėjimo paslaugas ir prisidedamos prie inovacijų mokėjimų rinkoje, svarbu užtikrinti, kad visi dalyviai turėtų sąžiningą, atvirą ir skaidrią prieigą prie mokėjimo sistemų.

Nors persvarstytoje Mokėjimo paslaugų direktyvoje reikalaujama, kad leidimą turintys mokėjimo paslaugų teikėjai turėtų objektyvią ir nediskriminacinę prieigą prie mokėjimo sistemų, pagal Atsiskaitymų baigtinumo direktyvą⁵⁵ prieiga priklauso nuo teisės aktuose nustatytų kriterijų. Dėl to e. pinigų įstaigos ir mokėjimo įstaigos negalėjo gauti tiesioginės prieigos prie pagal Atsiskaitymų baigtinumo direktyvą nustatytų mokėjimo sistemų.

Mokėjimo paslaugų direktyva reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, kad pagal Atsiskaitymų baigtinumo direktyvą nustatytos mokėjimo sistemos tiesioginiai dalyviai (t. y. daugiausia bankai) objektyviai, proporcingai ir nediskriminuodami suteiktų netiesioginę prieigą ne bankų mokėjimo paslaugų teikėjams. Tačiau netiesioginė prieiga per bankus daugeliui ne bankų mokėjimo paslaugų teikėjų gali būti ne geriausia galimybė, nes dėl to jie tampa priklausomi nuo tų bankų.

Komisija žino, kad kai kurie nacionaliniai centriniai bankai, taikydami tam tikrus kriterijus, leido mokėjimo ir e. pinigų įstaigoms tiesiogiai arba netiesiogiai dalyvauti. Tai sukėlė su vienodomis sąlygomis susijusių problemų ir dar labiau suskaidė mokėjimų rinką. Kadangi netiesioginė prieiga yra vienintelė galimybė tokiose sistemose, kaip TARGET momentinių mokėjimų sistema, ji gali sukelti nenumatytų padarinių ir veiklos problemų, be kita ko, susijusių su kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu reikalavimų laikymusi. Savo ruožtu tai gali iškreipti vienodas sąlygas bankams ir ne bankų mokėjimo paslaugų teikėjams.

Pagrindiniai veiksmai

Peržiūrėdama Atsiskaitymų baigtinumo direktyvą (kuri bus pradėta 2020 m. 4 ketvirtį), Komisija apsvarstys galimybę išplėsti Atsiskaitymų baigtinumo direktyvos taikymo sritį, kad ji apimtų e. pinigų ir mokėjimo įstaigas su sąlyga, kad bus taikoma tinkama priežiūra ir mažinama rizika.

⁵⁵ 1998 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/26/EB dėl atsiskaitymų baigtinumo mokėjimų ir vertybinių popierių atsiskaitymų sistemose.

3. Prieiga prie būtinos techninės infrastruktūros

Komisijos nuomone, Europos mokėjimo paslaugų teikėjai turėtų turėti galimybę be nepagrįstų apribojimų kurti ir visiems Europos vartotojams siūlyti novatoriškus mokėjimo sprendimus, naudojant visas atitinkamas technines infrastruktūros sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis, taip pat prieigos sąlygomis.

Komisija žino apie įvairias situacijas, kai kai kurie operatoriai gali apriboti arba užblokuoti prieigą prie būtinos techninės infrastruktūros. Tai gali būti įvairūs programinės ir aparatinės įrangos elementai, būtini norint sukurti ir siūlyti novatoriškus mokėjimo sprendimus, pvz., mobiliųjų įrenginių operacinėse sistemose (įskaitant keitimosi duomenimis trumpu atstumu antenas) įdiegti nevieši lygmenys, biometriniai tapatybės skaitytuvai, pvz., pirštų atspaudų arba veido atpažinimo skaitytuvai, mobiliųjų programėlių parduotuvės, prekybos vietos branduoliai⁵⁶, SIM kortelės ir kt.⁵⁷

Dažniausiai pranešama apie problemą, susijusią su kai kurių mobiliųjų įrenginių gamintojais, ribojančiais trečiųjų šalių prieigą prie išmaniuosiuose mobiliuosiuose įrenginiuose įdiegtos keitimosi duomenimis trumpu atstumu technologijos. Komisija neseniai pradėjo konkurencijos bylą, kad išnagrintų trečiųjų šalių prieigos prie vieno mobiliųjų įrenginių gamintojo keitimosi duomenimis trumpu atstumu technologijos sąlygas⁵⁸.

Kai kurios Europos kortelių schemas praneša, kad joms sunku pasiekti bekontaktę prekybos vietų terminalų branduolį, kurį tarptautinių mokėjimų Europoje atveju naudoja tarptautinės kortelių schemas. Europos mokėjimų kortele bendradarbiavimo grupė⁵⁹ kuria nuosavybinį branduolį, tačiau, sektoriaus nuomone, jo diegimas visoje mokėjimo grandinėje užtruks kelerius metus.

Šie apribojimai gali labai pažeisti Europos mokėjimų ekosistemą: trukdyti konkurencijai, inovacijoms ir europinių mokėjimų sprendimų atsiradimui. Be to, vienašališka intervencija valstybių narių lygmeniu galėtų lemti rinkos susiskaidymą ir iškreipti vienodas sąlygas.

Pagrindiniai veiksmai

Šiuo metu ir ateityje užtikrindama konkurencijos teisės aktų įgyvendinimą Komisija nagrinės, ar tikslinga siūlyti teisės aktus, kuriais sąžiningomis, pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis būtų užtikrinta teisė naudotis technine infrastruktūra, kuri laikoma būtina mokėjimo paslaugų teikimui remti. Tai darydama ji atsižvelgs į:

- šiuo metu vykstančią konkurencijos politikos peržiūrą, kad užtikrintų tos politikos tinkamumą skaitmeniniame amžiuje⁶⁰;

⁵⁶ Branduolys – funkcijų, kuriomis užtikrinama apdorojimo logika ir duomenys, reikalingi kontaktinei arba bekontaktei operacijai atlikti prekybos vietos terminalo mokėjimo taikomojoje programoje, visuma.

⁵⁷ Kaip nurodė prieš šią strategiją vykusiose viešose konsultacijose dalyvavę respondentai.

⁵⁸ Byla AT.40452.

⁵⁹ <http://www.europeancardpaymentcooperation.eu/>.

⁶⁰ Šiuo metu Komisija peržiūri horizontaliesiems ir vertikaliesiems susitarimams taikomas taisykles ir Pranešimą dėl rinkos apibrėžties. Be to, 2020 m. birželio mėn. Komisija pradėjo viešas konsultacijas siekdama įvertinti, ar struktūrinės konkurencijos problemoms spręsti gali prireikti naujos konkurencijos priemonės, nes pagal dabartines konkurencijos taisykles jų veiksmingiausiu būdu išspręsti neįmanoma. Daugiau informacijos apie

- savo vykdomą darbą, susijusį su skaitmeninių paslaugų aktu⁶¹, susijusiu su *ex ante* taisyklėmis, taikomomis didelėms interneto platformoms, veikiančioms kaip prieigos valdytojos.

Tokiuose teisės aktuose būtų tinkamai atsižvelgiama į galimą saugumo ir kitą riziką, kuri galėtų kilti dėl tokios prieigos. Visų pirma juose būtų išvardyti kriterijai, pagal kuriuos būtų galima identifikuoti būtinas technines infrastruktūras ir nustatyti, kam ir kokiomis sąlygomis turėtų būti suteiktos prieigos teisės.

D. 4 ramstis. Veiksmingi tarptautiniai mokėjimai, įskaitant perlaidas

Europoje dėl reguliavimo ir sektoriaus pastangų įgyvendinti SEPA per pastarąjį dešimtmetį labai sumažėjo pinigų pervedimo sąnaudos. Tačiau mokėjimai, kertantys ES išorės sienas, vyksta lėčiau, yra brangesni, neskaidresni ir sudėtingesni.

Nuo 2000 m. pasaulinės perlaidos išaugo beveik šešis kartus ir 2019 m. sudarė apie 714 mlrd. JAV dolerių⁶². Šį spartų augimą daugiausia lėmė srautai į mažas ir vidutines pajamas gaunančias šalis, kurie sudaro tris ketvirtadalius visų srautų. ES, Jungtinės Valstijos ir Saudo Arabija kartu yra vienareikšmiškai pagrindinis perlaidų į mažas ir vidutines pajamas gaunančias šalis šaltinis, sudarantis apie du trečdalius visų srautų.

Mažas ir vidutines pajamas gaunančiose šalyse perlaidų srautai yra labai svarbūs makroekonomikos požiūriu ir sudaro daugiau nei 10 % jų BVP. Jie taip pat yra labai svarbus finansavimo šaltinis daugeliui juos gaunančių šeimų ir dažnai veikia kaip neformalus socialinės apsaugos tinklas, suteikiantis galimybę 800 mln. šeimos narių (kuriems perlaidos vidutiniškai sudaro apie 75 % jų pajamų) susimokėti už maistą, sveikatos priežiūrą, švietimą ir kitus pagrindinius poreikius. Pasaulio banko pasaulinės perlaidų kainų duomenų bazės duomenimis, pasaulinės vidutinės perlaidų išlaidos vis dar siekia beveik 7 %, o tarptautinė bendruomenė įsipareigojo iki 2030 m. sumažinti šias išlaidas iki mažiau nei 3 %. Numatoma, kad dėl COVID-19 pandemijos perlaidos 2020 m. sumažės maždaug 20 %, nes migrantai gali netekti darbo ir atsidurti neužtikrintoje padėtyje.

Komisijos tikslas – užtikrinti, kad tarptautiniai mokėjimai, susiję su ES nepriklausančiomis šalimis, įskaitant perlaidas, taptų greitesni, įperkamesni, prieinamesni, skaidresni ir patogesni. Tai taip pat paskatins plačiau naudoti eurą ir sustiprins jo, kaip pasaulinės valiutos, poziciją.

Pagrindiniai nesklandumai, darantys poveikį tarptautiniams tarpvalstybiniais mokėjimams, neseniai buvo nustatyti Finansinio stabilumo tarybos 1 etapo ataskaitoje dėl tarpvalstybinių mokėjimų⁶³. Šie nesklandumai kartu sukuria kliūčių mokėjimo tarpininkams, norintiems teikti tarpvalstybines paslaugas, gali padidinti kainas galutiniams naudotojams, sumažinti investicijas į tarpvalstybinių mokėjimo procesų modernizavimą ir daryti poveikį perlaidoms.

Šiuos peržiūros procesus galima rasti Konkurencijos generalinio direktorato interneto svetainėje adresu <https://ec.europa.eu/competition/consultations/open.html>.

⁶¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-services-act-package>.

⁶² „COVID-19 krizė per migracijos prizmę“, Migracijos ir vystymosi apžvalga Nr. 32, KNOMAD, Pasaulio bankas, 2020 m. balandžio mėn.

⁶³ *Ibid.*

Komisija mano, kad reikia imtis įvairių veiksmų pasauliniu ir konkrečios jurisdikcijos lygmeniu. Atsižvelgiant į Mokėjimo ir rinkos infrastruktūrų komiteto (CPMI)⁶⁴ išvadas, juos galima suskirstyti į konkrečius ES veiksmus ir veiksmus, skirtus perlaidoms palengvinti.

Pagrindiniai veiksmai

- Kai įmanoma, Komisija tikisi, kad atitinkami mokėjimo sistemos operatoriai, visų pirma tais atvejais, kai gavėjo jurisdikcija taip pat yra patvirtinusi momentinių mokėjimų sistemas, palengvins Europos sistemų, tokių kaip TARGET momentinių mokėjimų sistema (TIPS) arba RT1⁶⁵, ir trečiųjų valstybių momentinių mokėjimų sistemų sąsajas, jei pastarosiose taikoma tinkamo lygio vartotojų apsauga, sukčiavimo ir pinigų plovimo bei terorizmo finansavimo prevencija bei tarpusavio priklausomybės rizikos mažinimo priemonės. Tiesioginė ne bankų mokėjimo paslaugų teikėjų prieiga prie mokėjimo sistemų gali padidinti galimą tokių sąsajų naudą. Taip pat būtų galima apsvarstyti galimybę nustatyti sąsajas su kitų rūšių mokėjimo sistemomis, įskaitant, kai tinkama, mažmenines ir didmenines mokėjimo sistemas, kurioms būtų taikomos panašios apsaugos priemonės.
- Komisija ragina ne vėliau kaip iki 2022 m. pabaigos įgyvendinti pasaulinius tarptautinius standartus, pavyzdžiui, ISO 20022, kurie palengvina išsamesnių duomenų įtraukimą į mokėjimo pranešimus.
- Siekdama toliau didinti tarpvalstybinių operacijų skaidrumą, Komisija ragina mokėjimo paslaugų teikėjus naudotis Pasaulinės tarpbankinių finansinių telekomunikacijų organizacijos (SWIFT) visuotine mokėjimų iniciatyva (GPI), kuri padeda dalyvaujančioms įstaigoms tikruoju laiku sekti tarptautinius mokėjimus. Plačiai naudojant sekimo priemonę, paslaugų teikėjai, inicijuojantys mokėjimą, galėtų geriau įvertinti ir mokėtojų nurodyti ilgiausią tarptautinio mokėjimo įvykdymo laiką. Peržiūrėdama Mokėjimo paslaugų direktyvą, Komisija įvertins, ar reikia toliau didinti tarpvalstybinių tarptautinių operacijų skaidrumą.
- Kadangi momentiniai mokėjimai taip pat tampa tarptautine norma, peržiūrėdama Mokėjimo paslaugų direktyvą, Komisija įvertins, ar tikslinga reikalauti, kad ilgiausias dviejų dalių operacijų įvykdymo laikas būtų taikomas ir vienos dalies operacijoms⁶⁶.
- Komisija su susidomėjimu stebi Europos mokėjimų tarybos darbą, susijusį su galimu tolesniu verslo taisyklių ir pranešimų standartų, taikomų vienos dalies operacijoms, suderinimu. Komisija įvertins, ar būtina nustatyti, kad šie reikalavimai būtų privalomi.

Konkrečių su perlaidomis susijusių klausimų sprendimas

⁶⁴ <https://www.bis.org/cpmi/publ/d193.pdf>.

⁶⁵ RT1 yra EBI tarpuskaitos sistemai priklausanti ir jos valdoma visos Europos momentinių mokėjimų sistema.

⁶⁶ Vadinamosios vienos dalies operacijos – operacijos, kai gavėjo arba mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas yra įsisteigęs už Sąjungos ribų.

Visi pirmiau minėti strateginiai veiksmai gali sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniams srautams ir todėl taip pat gali būti naudingi perlaidoms. Be to:

- **Komisija skatina valstybių narių iniciatyvas remti perlaidų sektorių, atsižvelgiant į perlaidų paslaugų teikėjų įsipareigojimus ilgainiui palaipsniui mažinti perlaidų paslaugų išlaidas.**
- **Vykdydama ES vystymosi politiką, Komisija remia į SEPA panašias iniciatyvas mažas ir vidutinės pajamos gaunančių šalių regioninėse grupėse, o atitinkamais atvejais – galimybę trečiosioms valstybėms prisijungti prie SEPA (pvz., Vakarų Balkanuose ir rytinėse kaimyninėse šalyse).**
- **Komisija skatins prieigą prie mokėjimo sąskaitų mažas ir vidutinės pajamos gaunančiose šalyse, o tai taip pat palengvins perlaidų skaitmeninimą.**

Visais šiais veiksmais galėtų būti remiamas tarptautinis euro vaidmuo didinant piliečių ir įmonių gebėjimą naudoti eurą kaip valiutą fizinių asmenų tarpusavio pervedimams, investicijoms, finansavimui ir prekybos srautams.

IV. Išvada

Šioje strategijoje, remiantis išsamiau visų suinteresuotųjų subjektų indėliu ir visapusiškai atsižvelgiant į viešų konsultacijų rezultatus, nustatomi pagrindiniai artimiausių ketverių metų mažmeninių mokėjimų Europoje prioritetai ir tikslai.

Šiems tikslams pasiekti Komisija įsipareigoja imtis keleto svarbių veiksmų. Komisija ragina visus suinteresuotuosius subjektus nacionaliniu ir ES lygmenimis aktyviai dalyvauti įgyvendinant šią strategiją.